

Základná umelecká škola Ul. P. Mudroňa 6, 036 01 Martin

Etický kódex učiteľ'a

Preambula

Etický kódex učiteľa určuje morálne povinnosti, ktoré by mal každý učiteľ pri výkone svojej profesie dodržiavať. Etický kódex je súhrn pravidiel správania sa, je komplexom hodnôt a princípov, ktorých dodržiavanie sa v profesijnom procese vyžaduje a napĺňa očakávania školy, ale aj jednotlivca.

Komplexom školou uznávaných hodnôt, ktoré sa vzájomne podmieňujú, sú

Sloboda – ľudskosť – vzdelanie

Súhrnom všeobecne uznávaných princípov, ktoré by mali tvoriť základ morálnych povinností učiteľa, sú:

1. princíp autonómie a zodpovednosti
2. princíp rešpektovania spravodlivosti a fungovania v rámci demokratickej spoločnosti
3. princíp kritického myslenia

Každá z týchto hodnôt a princípov predstavuje súbor práv a morálnych povinností, ktoré tvoria etický rámec pre učiteľskú profesiu a zároveň sú odrazom spoločenského chápania etických hodnôt, ktorých aplikáciu spoločnosť očakáva.

Všeobecné povinnosti

1. Stavovskou povinnosťou učiteľa je profesionálna starostlivosť o vzdelávanie a výchovu jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami humanizmu, všeobecnej prospešnosti a úcty ku každému jednotlivcovi.
2. Povinnosťou učiteľa je rozvíjať vo svojich žiakoch lásku ku vzdelaniu, múdrosti, dobru, k svojim najbližším, celej spoločnosti a svojej vlasti.
3. Svoje poslanie plní učiteľ bez ohľadu na náboženské vyznanie, rasu, spoločenský pôvod a národnosť žiakov.
4. Povinnosťou učiteľa je byť za každých okolností vo svojich profesionálnych postupoch a rozhodnutiach nezávislý, objektívny a zodpovedný.
5. Učiteľ pomáha rodičom a žiakom uplatňovať právo slobodného výberu školy, výchovného a vzdelávacieho zariadenia.

Povinnosti učiteľa voči sebe samému

1. Učiteľ si musí uvedomiť veľkú zodpovednosť, ktorú má voči sebe, žiakom, rodičom a kolegom.
2. Učiteľ sa neustále vzdeláva, zvyšuje svoju kvalifikáciu a snaží sa získavať najnovšie poznatky a informácie zo svojho odboru.
3. Učiteľ je pri svojich profesionálnych postupoch a rozhodnutiach nezávislý, neviaže sa na žiadnu ideológiu, náboženstvo či politický smer. Takisto sa snaží, aby učivo ktoré učí, bolo očistené od takýchto vplyvov a malo čisto racionálne – objektívny základ.
4. Učiteľ rešpektuje spravodlivosť a takisto ju uplatňuje na svojich žiakoch.
5. Učiteľ si je vedomý svojej omylnosti, a preto ak pochybí, musí si vedieť chybu priznať a byť za ňu zodpovedný.

Učiteľ a výkon jeho povolania

1. Učiteľ v rámci svojej odbornej a pedagogickej spôsobilosti vzdeláva a vychováva svojich žiakov spôsobom zodpovedajúcim najnovším poznatkom pedagogických a psychologických vied.
2. Učiteľ plní svoje poslanie nielen v rámci svojho pracovného času, ale pozitívne ovplyvňuje aj svoje okolie za každých okolností.
3. Od učiteľa nemožno vyžadovať taký výkon povolania a také kroky a činy, alebo spoluúčasť na nich, ak odporujú jeho svedomiu s výnimkou prípadov na ochranu života a zdravia.
4. Učiteľ nesmie používať metódy a formy, ktoré majú negatívny dopad na výchovu a charakter osobnosti žiaka.
5. Učiteľ používa svoje pedagogické majstrovstvo nielen voči bežne vychovávateľným a vzdelávateľným žiakom, ale aj zdravotne a osobnostne narušeným jedincom, ktorí sú ťažko vzdelávateľní a vychovávateľní.
6. Učiteľ je povinný pri výkone svojho povolania primerane chrániť pedagogickú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.
7. Učiteľ nesmie používať metódy a formy práce, ktoré ohrozujú zdravie a lebo mravný vývoj žiaka a spoločnosti.
8. Učiteľ sa počas výchovno – vzdelávacieho procesu nesmie riadiť a brať na zreteľ komerčné hľadisko, vlastný prospech a úžitok, ale výlučne svojím svedomím, pozitívnymi výchovno – vzdelávacími potrebami žiaka a vedeckými poznatkami.
9. Učiteľ má právo a povinnosť zúčastňovať sa na verejnosti, v elektronických médiách na prezentácii pedagogických tém a problémov a viesť dialóg so širšou verejnosťou.
10. Učiteľ nesmie používať nedôstojné metódy a formy svojho pôsobenia smerujúce k ponižovaniu žiaka, znižovaniu jeho sebavedomia a sebaúcty.
11. Učiteľ je oprávnený zúčastňovať sa prezentácie pozitívnych výsledkov svojej práce, práce svojej školy alebo školského zariadenia. Informácie o svojej práci, práci výchovno – vzdelávacieho zariadenia musia byť pravdivé, vecné, výsostne informujúce a propagujúce pozitívne postupy a výsledky, pričom nesmie znevažovať prácu iných učiteľov či výchovno – vzdelávacích zariadení.
12. Učiteľ sa nezúčastňuje podujatí a aktivít, ktoré znižujú jeho spoločenskú vážnosť a prestíž a taktiež spoločenskú vážnosť a prestíž učiteľského povolania vôbec.
13. Učiteľ si má byť vždy a všade vedomý svojej národnej a spoločenskej úlohy a svojho vplyvu na okolie.

Povinnosti učiteľa voči žiakovi

1. Vzájomný vzťah učiteľa a žiaka je postavený na vzájomnej úcte a pochopení, vzájomnej ústretovosti a podpore ich úloh v živote a spoločnosti.
2. Učiteľ si plní svoje profesionálne povinnosti voči všetkým žiakom rovnocenne bez zvýhodňovania jedných na úkor druhých, prihliada pritom na špecifické výchovné a vzdelávacie potreby jednotlivých žiakov, vyžadujúce si individuálny prístup.
3. Učiteľ sa správa k žiakovi korektne, s pochopením a trpezlivosťou. Nikdy sa nezníži k hrubému a nemravnému konaniu.

4. Učiteľ rešpektuje žiaka ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami a povinnosťami a právami i povinnosťami vyplývajúcimi z Deklarácie práv dieťaťa.
5. Učiteľ má právo dohliadať na zdravý vývoj žiaka, v prípade jeho ohrozenia bezodkladne na to upozorniť rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka, príslušné orgány a inštitúcie.
6. Učiteľ nesmie napomáhať alebo sa zúčastňovať na porušovaní cti a dôstojnosti žiaka. Každý učiteľ je povinný oznámiť príslušným orgánom podozrenie z hrubého alebo krutého zaobchádzania a týrania žiaka, predovšetkým maloletých osôb.
7. Učiteľ je povinný zrozumiteľne a veku primerane v súlade s platnými základnými pedagogickými dokumentmi žiaka vzdelávať a vychovávať.
8. Učiteľ priebežne informuje žiaka a jeho rodičov resp. zákonných zástupcov o výsledkoch vzdelávacej a výchovnej práce, o prípadných problémoch, ťažkostiach a prípadných rizikách, ktoré môžu nastať.
9. Učiteľ priebežne spolupracuje so žiakom, jeho rodičmi resp. zákonnými zástupcami pri výbere najvhodnejšej perspektívy vzdelávacej cesty a perspektívnej profesnej kariéry žiaka.
10. Učiteľ nesmie zneužiť dôveru a závislosť žiaka, rodičov resp. zákonných zástupcov akýmkoľvek spôsobom.

Povinnosti učiteľa voči rodičom

1. Učiteľ pravdivo informuje rodičov o výchovno–vzdelávacích úspechoch a neúspechoch žiaka.
2. Ak si plnoletý žiak nepraje, aby učiteľ informoval rodičov, mal by to učiteľ rešpektovať, ale musí to oznámiť rodičom.
3. Ak ho o to rodič požiada, učiteľ by si mal nájsť čas na stretnutie a na konzultácie s rodičmi ohľadom výchovno – vzdelávacích výsledkov žiaka.

Vzťahy medzi učiteľmi navzájom

Základom vzťahov medzi učiteľmi na škole je vzájomne čestné, profesionálne, slušné a spoločensky korektné správanie sa spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním svojich kompetencií a priznaním práva na odlišný názor.

1. Učiteľ kolegiálne spolupracuje s učiteľmi, ktorí súčasne vzdelávajú a vychovávajú žiaka, spolupracuje s učiteľmi, ktorých vzdelávaním a výchovou prešli a tými, ktorí budú žiaka vzdelávať a vychovávať v nasledujúcom období.
2. Učiteľ sa nevyhradzuje len svojmu predmetu, ale spolupracuje s inými učiteľmi a snaží sa vytvárať medzipredmetové vzťahy a tak rozširovať žiakove obzory.
3. Učiteľ rešpektuje právo na iný názor a vzájomne čestné profesionálne správanie sa.
4. Učiteľ je povinný požiadať iného učiteľa o konzultáciu vždy, keď si to vyžaduje záujem žiaka a okolnosti.
5. Učitelia sa navzájom podporujú a navzájom si pomáhajú bez ohľadu na to, na akom poste pôsobia. Pestujú vzájomnú kolegiálnu, profesionalitu, úctu, hrdosť na svoje povolanie v slovenskej spoločnosti, štáte a európskej kultúre.

6. Učiteľ nesmie podľahnúť falošnému pocitu kolegiality a stavovskej spolupatričnosti. Ak je svedkom neodbornosti kolegu, jeho nesprávneho, či nespravodlivého správania sa, diskriminácie, či iného negatívneho javu, konfrontuje túto situáciu s dotýčným kolegom. Ak nenastane zlepšenie, informuje o tom vedenie školy.
7. Učitelia navzájom pestujú vzájomnú solidaritu a spolupatričnosť, svojim dielom prispievajú k medzinárodnej kooperácii a prestíži slovenskej výchovno – vzdelávacej sústavy.

Záver

Medzi hlavné piliere kvalitného učiteľa patria nielen kvalifikačné, ale hlavne charakterové a morálne vlastnosti. Z týchto charakterových a morálnych vlastností vyplýva pre učiteľa vysoká miera zodpovednosti najmä voči žiakom, rodičom, kolegom a v neposlednej miere aj voči sebe samému. K ďalším dôležitým pilierom učiteľa patria predovšetkým vzdelanie, aktívny prístup k celoživotnému vzdelávaniu, vzťah k pracovným povinnostiam a vzťah k žiakom.

Učiteľstvo je poslanie a služba, rodičia a ich deti sú naši zákazníci, okrem rodičovskej výchovy je to najdôležitejšia činnosť pri príprave dieťaťa pre život a jeho povolanie.

Tento Etický kódex bol prerokovaný so zástupcami ZO OZ pri ZUŠ Ul. P. Mudroňa č. 6 Martin dňa 4.6.2012

Tento Etický kódex bol prerokovaný s pedagogickými zamestnancami na pedagogickej rade dňa 5.6.2012

Etický kódex nadobúda platnosť dňom podpísania riaditeľom ZUŠ Ul. P. Mudroňa č. 6 Martin a účinnosť dňa 6.6.2012

Mgr. art. Pavol Zápotočný
riaditeľ školy